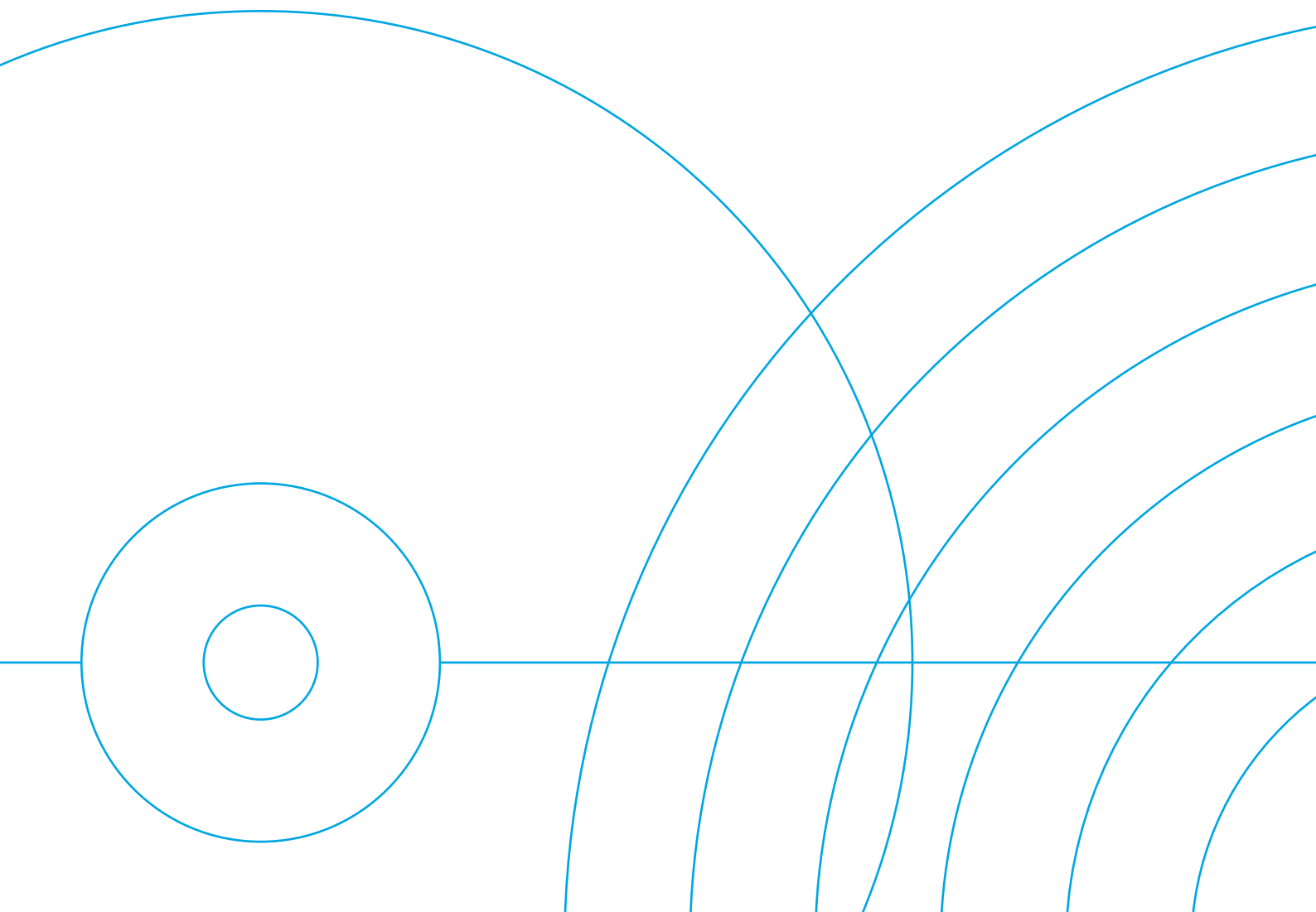
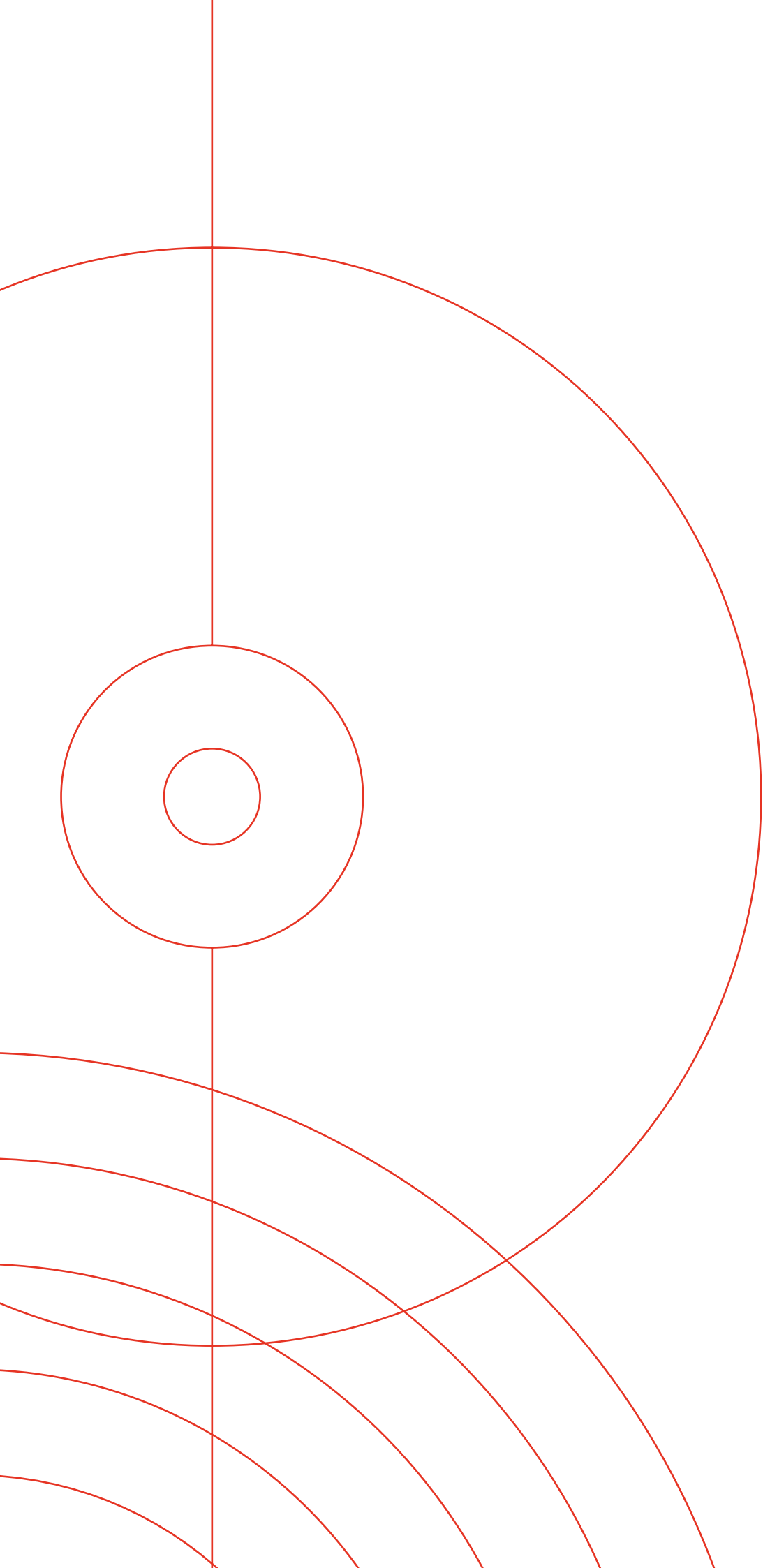

RF:s kod för demokratisk styrning av idrottsförbund och föreningar

Inledning

Svensk idrotts dokument om ”good governance” har vi valt att benämna *RF:s kod för demokratisk styrning av idrottsförbund och föreningar*.¹

I rapporten *Statens stöd till idrotten-uppföljning 2013*², beskrivs ”good governance” som ”en strävan hos politiska beslutsfattare och organisationer att säkerställa legitimitet och samhällsansenande genom att tillämpa demokratiska styrningsformer”.

I RF:s *Internationella riktlinjer för svensk idrott*, som stämman beslutade om 2015, fastställs att svensk idrott ska stå för ”good governance vilket bland annat omfattar demokratiska processer, transparens och antikorrupcion”. De tre begreppen går i praktiken ofta in i varandra, är beroende av varandra och kan därför ofta vara svåra att särskilja.

Syftet med denna kod är att värna om och utveckla god styrning inom idrottsrörelsens alla organisationsled. För att förbund och föreningar även fortsättningsvis ska ha frihet att bedriva sin verksamhet på sitt eget sätt, är det idrottsrörelsens ansvar att visa att vi är villiga och ta oss an de etiska utmaningar vi står inför. Genom att ta dessa frågor på största allvar och arbeta för att hitta lösningar vill vi skapa en större kunskap och medvetenhet i detta så viktiga område. Koden ska främja de demokratiska beslutsprocesserna samt öka transparensen i styrelsens arbete.

Den ökade kommersialiseringen inom svensk idrott, framför allt inom de stora lagidrotterna, men även inom vissa individuella idrotter, gör att ideella värden möter kommersiella värden och utmaningar, vilket också ställer särskilda krav på idrottsrörelsens styrelseledamöter. Svensk idrott bör inte enbart göras medveten om värdet av goda demokratiska styrningsformer på nationell nivå, den bör även agera aktivt för att den internationella idrotten ska reformeras.

Idrottsrörelsen arbetar redan intensivt med att komma till rätta med vissa frågor inom bland annat doping, matchfixing och odemokratiska styrningsformer. På motsvarande sätt behöver vi arbeta målinriktat för att säkerställa vissa grundkrav avseende god styrning i förbund och föreningar för att förstärka det redan stora förtroende samhällets aktörer har för vår verksamhet.

¹ Koden har utformats med *Svensk kod för bolagsstyrning* (2020) som förebild (se www.bolagsstyrning.se).

² *Statens stöd till idrotten – uppföljning 2013* (CIF 2014:1).

I. RF:s kod för demokratisk styrning av idrottsförbund och föreningar

Syfte

God styrning handlar om att säkerställa att idrottens organisationer sköts hållbart, ansvarsfullt och så effektivt som möjligt. Syftet med *RF:s kod för demokratisk styrning av idrottsförbund och föreningar* (koden) är att stärka förtroendet för idrottsrörelsens beslutande organ genom en positiv och målinriktad utveckling av styrningen.

Målgrupp

Målgruppen för koden är styrelser och andra beslutsorgan inom förbund och föreningar registrerade hos RF.³ Koden kan tillämpas av såväl förbund som föreningar även om förutsättningarna för verksamheten kan vara vitt skilda. Större föreningar med många medlemmar samt IdrottsAB förväntas följa koden. Mindre föreningar kan följa delar av koden och verka i dess anda.

Utgångspunkter

Målet är en kod som uppfyller det syfte som anges ovan. I mer konkreta termer innebär detta att koden bland annat ska ange en tydlig norm för god styrning, skapa goda förutsättningar för utövandet av ett ansvarsfullt ledarskap, värna om en tydlig och väl avvägd roll- och ansvarsfördelning mellan medlemmar, styrelse och verksamhetsledning samt skapa största möjliga transparens gentemot medlemmarna, idrottsrörelsen i stort och samhället i övrigt.

Innehåll och form

Koden är ett komplement till RF:s stadgar, reglementen och övriga regler samt förbundens och föreningarnas motsvarigheter. Den anger en norm för god styrning.

---

³ Ett IdrottsAB, enligt 11 kap. 3 § RF:s stadgar, rekommenderas att även följa *Svensk kod för bolagsstyrning* (2020).

Följ eller förklara

Nyckeln i koden är begreppet ”följ eller förklara” som innebär att förbundet/föreningen inte vid varje tillfälle måste följa varje punkt i koden. Det är möjligt att välja andra lösningar som bättre bedöms svara mot omständigheterna i det enskilda fallet, förutsatt att varje sådan avvikelse öppet redovisas, och att den lösning som valts i stället beskrivs med angivande av skälen för detta.

Koden anger således vad som ofta – men inte nödvändigtvis alltid – kan anses utgöra god styrning i olika frågor. I vissa frågor kan andra lösningar än den koden anger mycket väl innebära en bättre styrning. En eller flera avvikelser från koden signalerar således i sig inte sämre styrning. I många fall kan avvikelseförklaringarna snarare visa att förbundet/föreningen noggrant övervägt sina möjligheter för god styrning för att komma fram till den lösning som funnits vara bäst i det enskilda fallet.

Koden består av ett antal numrerade punkter. Det är till dessa punkter med tillhörande underpunkter som förbund/föreningar har att förhålla sig, med avseende på ”följ eller förklara”, med undantag för informationskravet i punkt 10 där det inte finns någon möjlighet att avvika genom att lämna en förklaring.

Vidare finns kortare textavsnitt i kursiverad stil som ingress till vissa punkter. Syftet med dessa är att ge uttryck för det principiella synsätt eller de stadge-/lagbestämmelser som ligger till grund för de efterföljande punkterna, men de utgör inte i sig regler som ska följas eller förklaras.

De flesta punkterna har en utformning som gör det möjligt att objektivt fastställa avvikelser och att vid behov förklara dessa.

II. Regler för god styrning

1. Årsmöte

Medlemmarnas inflytande i förbundet/föreningen utövas vid årsmötet, som är förbundets/föreningens högsta beslutande organ. Ett årsmöte ska förberedas och genomföras på ett sådant sätt att det skapas förutsättningar för medlemmarna att utöva sina rättigheter på ett aktivt och välinformerat sätt.

- 1.1.** Datum och ort för årsmötet ska fastställas med stor framförhållning. När datum och ort har fastställts ska detta, utan dröjsmål, publiceras på förbundets/föreningens webbplats. Där ska det även framgå vilken dag som är sista dag att skicka in motioner till årsmötet.
- 1.2.** Vid årsmötet ska styrelsens ordförande och så många av de övriga styrelseledamöterna närvara att styrelsen är beslutför. Verksamhetschefen/GS, om sådan finns, ska alltid närvara. Dessutom ska minst en ledamot från förbundets/föreningens valberedning samt minst en av förbundets/föreningens lekmanarevisorer⁴ närvara.
- 1.3.** Förbundets/föreningens valberedning ska lämna förslag till mötesordförande vid årsmötet. Förslaget ska presenteras i kallelsen till årsmötet.
- 1.4.** Till justerare av protokoll från årsmötet ska det utses ombud/medlem som inte är styrelseledamot eller anställd i förbundet/föreningen.
- 1.5.** Föredragningslista samt övriga möteshandlingar ska senast två veckor före årsmötet finnas tillgängliga på förbundets/föreningens webbplats.

2. Valberedning

Valberedningen är årsmötets organ med enda uppgift att bereda och lämna förslag till stämmans beslut i val och eventuella arvodesfrågor för styrelse och revisorer.

Valberedningens ledamöter ska tillvarata samtliga medlemmars intressen och får inte obehörigen röja vad som förekommit i valberedningsarbetet. En valberedningsledamot ska innan uppdraget accepteras noga överväga huruvida en intressekonflikt eller andra omständigheter föreligger, som gör det olämpligt att medverka i valberedningen.

- 2.1.** Förbundet/föreningen ska ha en valberedning. Valberedningen ska lämna förslag till val av ordförande och övriga ledamöter i styrelsen samt förslag om eventuellt arvode och annan ersättning för styrelseuppdrag. Valberedningen ska vid bedömningen av styrelsens utvärdering och i sitt förslag i enlighet med 4.1 särskilt beakta kravet på mångsidighet och bredd i styrelsen och på att eftersträva en jämn könsfördelning.

Valberedningen ska också lämna förslag till val av och eventuell arvodering av revisor.

---

⁴ Lekmanarevisorerernas uppdrag syftar till att granska verksamheten ur ett demokratiskt perspektiv, det vill säga om det sköts ändamålsenligt, ekonomiskt effektivt och att den interna kontrollen är tillräcklig. De är helt oberoende och deras primära mål är att förbättra verksamheten, och finnas till för förbundets/föreningens bästa.

- 2.2.** Årsmötet ska utse valberedningens ledamöter. Valberedningen ska ha en jämn könsfördelning.
- 2.3.** Valberedningen ska ha minst tre ledamöter, varav en ska utses till ordförande. Valberedningens ledamöter ska vara oberoende i förhållande till förbundet/föreningen och dess verksamhetschef/GS. Styrelseledamot eller föreningens/förbundets arbetstagare får inte vara ledamot av valberedningen.
- 2.4.** Förbundet/föreningen ska i god tid, dock senast sex månader före årsmötet, på sin webbplats lämna uppgift om namnen på ledamöterna i valberedningen. Om ledamot lämnar valberedningen ska uppgift om detta lämnas. På webbplatsen ska även uppgift lämnas om hur medlemmar kan lämna förslag till valberedningen.
- 2.5.** Valberedningens förslag ska presenteras i kallelsen till årsmötet samt på förbundets/föreningens webbplats. I anslutning till att kallelse utfärdas ska valberedningen på förbundets/föreningens webbplats lämna ett motiverat yttrande beträffande sitt förslag till styrelse med beaktande av vad som sägs om styrelsens sammansättning i 4.1. Yttrandet ska även innehålla en kort redogörelse för hur valberedningens arbete har bedrivits.
- På webbplatsen ska det samtidigt som styrelseledamot föreslås för nyval eller omval lämnas uppgift om:
- namn, födelseår samt huvudsaklig utbildning och/eller arbetslivserfarenhet
  - andra uppdrag i förbundet/föreningen samt eventuell erfarenhet från andra ideella uppdrag
  - vad kandidaten förväntas bidra med i styrelsens arbete
  - om ledamoten enligt valberedningen är att anse som oberoende (se 4.2 och 4.3) i förhållande till föreningen och styrelsen
  - vid omval, vilket år ledamoten valdes in i styrelsen.
- 2.6.** Valberedningen ska på ett årsmöte där styrelse- eller revisorsval ska äga rum presentera och motivera sina förslag med beaktande av vad som sägs om styrelsens sammansättning i 4.1.
- 2.7.** De av förbundets/föreningens årsmöte valda lekmanarevisorerna ska även ha till uppgift att bereda val av valberedning. Lekmanarevisorerna ska då följa de föreskrifter och rutiner som gäller för valberedningen.

3. Styrelsens uppgifter

Styrelsen ska förvalta förbundets/föreningens angelägenheter och samtliga medlemmars intressen samt värna och främja en god förbunds- och föreningskultur.

- 3.1.** I styrelsens uppgifter ingår bland annat att:
- verka i enlighet med förbundets/föreningens övergripande mål och strategi
  - fatta beslut om förbundets/föreningens långsiktiga värdegrund
  - se till att det finns ändamålsenliga system för uppföljning och kontroll av förbundets/föreningens verksamhet

- se till att det finns en tillfredsställande kontroll av förbundets/föreningens efterlevnad av lagar och andra regler som gäller för verksamheten
- säkerställa att förbundets/föreningens information är korrekt, relevant och tillförlitlig samt präglas av öppenhet
- tillsätta, utvärdera och vid behov entlediga verksamhetschefen/GS.

3.2. Väsentliga uppdrag som verksamhetschefen/GS har utanför förbundet/föreningen kräver styrelsens godkännande.

4. Styrelsens storlek och sammansättning

Styrelsen ska ha en storlek och sammansättning som säkerställer dess förmåga att ändamålsenligt förvalta förbundets/föreningens angelägenheter med integritet och effektivitet.

4.1. Styrelsen ska ha en med hänsyn till förbundets/föreningens verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende de årsmötesvalda ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. En jämn könsfördelning ska eftersträvas. Suppleanter till årsmötesvalda styrelseledamöter ska inte utses.

4.2. Majoriteten av de årsmötesvalda styrelseledamöterna ska vara oberoende i förhållande till förbundet/föreningen och dess verksamhetsledning.

För att avgöra en ledamots oberoende ska en samlad bedömning göras av samtliga omständigheter som kan ge anledning att ifrågasätta ledamotens oberoende i förhållande till förbundet/föreningen eller dess verksamhetsledning, varvid bland annat följande omständigheter ska vägas in i bedömningen:

- om ledamoten varit verksamhetschef/GS under de fem senaste åren
- om ledamoten varit anställd under de tre senaste åren
- om ledamoten erhåller en icke obetydlig ersättning för råd eller tjänster utöver styrelsuppdraget i förbundet/föreningen eller från någon person i styrelsen
- om ledamoten har eller under det senaste året har haft omfattande affärsförbindelser eller andra omfattande ekonomiska mellanhavanden med förbundet/föreningen i egenskap av kund, leverantör eller samarbetspartner, antingen själv eller genom annat företag eller förbund/förening som har en sådan affärsrelation med förbundet/föreningen
- om ledamoten står i ett nära släkt- eller familjeförhållande till person i verksamhetsledningen eller någon annan person som nämns i ovanstående punkter, och den personens direkta eller indirekta mellanhavanden med förbundet/föreningen har sådan omfattning och betydelse att det motiverar att styrelseledamoten inte ska anses oberoende.

4.3. En styrelseledamot som är anställd eller styrelseledamot i ett företag som har stora intressen i förbundet/föreningen ska inte anses vara oberoende.

4.4. Den som nomineras till styrelseledamot ska förse valberedningen med erforderligt underlag för bedömning av eventuell beroendeställning enligt 4.2 och 4.3.

- 4.5. En styrelseordförande ska inte utses för längre tid än till slutet av nästkommande årsmöte. Övriga styrelseledamöter kan utses för två sådana mandatperioder.
- 4.6. En styrelseledamot ska inte kunna inneha en styrelsepost i mer än 12 år.

5. Styrelseledamotens uppdrag

En styrelseledamot ska ägna uppdraget den tid och omsorg och tillägna sig den kunskap som erfordras för att tillvarata förbundets/föreningens och dess medlemmars intressen. Varje ledamot ska agera självständigt och med integritet och se till förbundets/föreningens och medlemmarnas intressen.

- 5.1. En styrelseledamot ska självständigt bedöma de ärenden styrelsen har att behandla och begära den information som ledamoten anser nödvändig för att styrelsen ska kunna fatta väl underbyggda beslut.
- 5.2. En styrelseledamot ska fortlöpande tillägna sig den kunskap om förbundets/föreningens verksamhet, organisation med mera som krävs för uppdraget.
- 5.3. En styrelseledamot ansvarar för att kunna avsätta erforderlig tid för styrelseuppdraget med beaktande av ledamotens övriga uppdrag och åtaganden.

6. Styrelseordförande

Styrelsens ordförande har ett särskilt ansvar för att styrelsens arbete är väl organiserat och bedrivs effektivt.

- 6.1. Styrelsens ordförande ska väljas av årsmötet. Om ordföranden lämnar sitt uppdrag under mandattiden ska styrelsen, såvida inte en vice ordförande är vald, inom sig välja ordförande för tiden fram till dess en ny ordförande valts av årsmötet.
- 6.2. Om styrelsens ordförande har stadigvarande uppdrag för förbundet/föreningen utöver ordförandeuppdraget ska arbetsfördelningen mellan ordförande och verksamhetschef/GS klargöras i styrelsens arbetsordning och instruktionen för verksamhetschefen/GS.
- 6.3. Styrelsens ordförande ska se till att styrelsens arbete bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina åligganden. Ordföranden ska särskilt:
  - organisera och leda styrelsen på ett sådant sätt att bästa möjliga förutsättningar för styrelsens arbete skapas
  - se till att ny styrelseledamot genomgår erforderlig introduktionsutbildning samt den utbildning i övrigt som styrelseordföranden och ledamoten gemensamt finner lämplig
  - se till att styrelsen fortlöpande uppdaterar och fördjupar sina kunskaper om förbundet/föreningen
  - se till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag för sitt arbete
  - efter samråd med verksamhetschefen/GS fastställa förslag till föredragningslista för styrelsens sammanträden
  - kontrollera att styrelsens beslut verkställs.

7. Styrelsens arbetsformer

Formerna för styrelsens arbete ska fastställas av styrelsen och vara tydliga och väl dokumenterade. För att styrelsen ska kunna fatta väl underbyggda beslut ska verksamhetschefen/GS förse styrelsen med erforderligt underlag för dess arbete både inför och mellan styrelsens sammanträden.

- 7.1. Om styrelsen inom sig inrättar utskott eller annat liknande organ, ska det av styrelsens arbetsordning framgå vilka arbetsuppgifter och vilken beslutanderätt styrelsen har delegerat samt hur sådant organ ska rapportera till styrelsen. Utskott eller annat organ ska protokollföra sina sammanträden och protokollen ska tillhandahållas styrelsen.
- 7.2. Styrelsen ansvarar för att förbundet/föreningen har god intern kontroll; att den finansiella rapporteringen är upprättad i överensstämmelse med lag samt tillämplig redovisningsstandard för förbundet/föreningen.

8. Utvärdering av styrelse och verksamhetschef/GS

Regelbunden och systematisk utvärdering utgör grunden för bedömning av styrelsens och verksamhetschefens/GS prestationer och för en fortlöpande utveckling av deras arbete.

- 8.1. Styrelsen ska årligen utvärdera styrelsearbetet i syfte att utveckla styrelsens arbetsformer och effektivitet. Detta kan ske genom ett internt samtal i styrelsen som protokollförs att det ägt rum.
- 8.2. Styrelsen ska fortlöpande utvärdera verksamhetschefens/GS arbete. Minst en gång per år ska styrelsen särskilt behandla denna fråga, varvid ingen anställd person ska närvara.

9. Ersättningar till styrelseledamöter och verksamhetschef/GS

Förbundet/föreningen ska ha formaliserade och kommunicerade processer för beslut om eventuella ersättningar till styrelseledamöter.

- 9.1. Styrelsen ska fatta beslut i frågor om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för verksamhetschefen/GS i förbundet/föreningen.
- 9.2. Årsmötet ska fatta beslut i frågor om ersättningsprinciper och ersättningar för styrelsen.

10. Information om styrning, hållbarhet och ersättningar

Styrelsen ska årligen upprätta en styrningsrapport och på sin webbplats informera medlemmarna om hur styrningen i förbundet/föreningen fungerar och hur de arbetat med koden under året.

- 10.1. Förbundet/föreningen ska i sin styrningsrapport för varje regel i koden som de har avvikit från:
  - redovisa denna avvikelse
  - ange skälen för avvikelsen
  - beskriva den lösning som valts i stället.

10.2. Utöver det som beskrivs i 10.1 ska följande uppgifter lämnas i styrningsrapporten:

- sammansättningen av valberedningen
- för var och en av styrelsens ledamöter ange namn, ålder och roll i styrelsen
- arbetsfördelningen i styrelsen, hur styrelsearbetet bedrivits under det senaste räkenskapsåret, inklusive antal styrelsesammanträden och respektive ledamots närvaro vid styrelsesammanträden
- sammansättning, arbetsuppgifter och beslutanderätt för eventuella styrelseorgan enligt punkten 7.1 ovan
- för verksamhetschef/GS ange namn, födelseår och väsentliga uppdrag utanför förbundet/föreningen.

10.3. Förbundet/föreningen ska på sin webbplats ha en särskild avdelning för styrningsfrågor där de senaste fem årens styrningsrapporter presenteras.

På samma avdelning på webbplatsen ska det även finnas information om:

- styrelseledamöter samt deras eventuella ersättning för uppdraget
- verksamhetschef/GS
- årsredovisning alternativt årsbokslut
- uppgift om revisor samt revisionsrapport
- organisationsskiss
- stadgar
- årsmötesprotokoll
- verksamhetsberättelse
- verksamhetsinriktning

11. Granskning

Styrelsen ska årligen genom självuppföljning granska sitt arbete med koden.

11.1. Granskning sker genom att på årsmötet välja två lekmannarevisorer som har ett särskilt uppdrag att granska förbundets/föreningens arbete med koden. Styrelsen ska säkerställa att dessa personer har tillgång till relevant information om verksamheten.

11.2. RF har till uppgift att följa upp specialidrottförbundens arbete med koden och styrningsrapporten.

